Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto

LAUSUNTO 10.10.2017

Asia: HE 121/2017 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työttömyysturvalain muuttamisesta

Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto — SAKKI ry lausuu kunnioittavasti työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle

Lausunnon keskeinen sisältö

Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto — SAKKI ry kiittää mahdollisuudesta lausua esityksestä.

SAKKI ry pitää pääasiassa tervetulleena uudistuksena työttömien työnhakijoiden yritystoiminnan edellytysten parantamista ja työttömyysturvan joustavuuden lisäämistä. SAKKI ry haluaa kuitenkin vielä nostaa esiin samoja huomioita, joita se esitti Työ- ja elinkeinoministeriölle lain valmisteluvaiheessa.

Työnhakijan yritystoiminnan ja opintojen vaikutus oikeuteen saada työttömyysetuutta

SAKKI ry näkee perusteltuna työnhakijan työelämäaseman sekä yrittäjyyteen kannustamisen kannalta esitykseen kuuluvan suunnitelman maksaa työttömyysetuutta yritystoimintaa harjoittavalle työttömälle työnhakijalle neljältä kuukaudelta ilman, että yrittämisen päätoimisuutta arvioidaan. Näemme kuitenkin kyseisen neljän kuukauden jakson riittämättömänä aidosti päätoimiseksi yrittäjäksi ryhtymistä suunnittelevan työttömän työnhakijan tilanteen parantamiseksi. Työttömän työnhakijan mahdollisuuksia perustaa yritys, saada sen toiminta vakiinnutettua ja mahdollisesti tuottamaan voittoa tulisi arvioida esityksen suunnittelussa ennen sen lopullista muotoilua.

SAKKI ry esittää siis, että työttömän työnhakijan yrittäjyyden pää- tai sivutoimisuuden arvioimatta jättäminen tulisi voimaan, mutta arviointiaikaa pidennettäisiin ehdotetusta

neljästä kuukaudesta vastaamaan realistista mahdollisuutta perustaa yritys ja saada sen toiminta vakiinnutettua. Tämä rohkaisisi useampia työttömiä työnhakijoita sekä harkitsemaan yrittäjäksi ryhtymistä että lievittäisi huolta yrittäjyyteen liittyvästä merkittävästä toimeentulon riskistä.

SAKKI ry myös kehottaa entisestään panostamaan kaikin tavoin jatkossa työllistämispolitiikkaan. Vaikka SAKKI ry tukee yrittäjyyden edellytysten parantamista, haluamme Työ- ja elinkeinoministeriön panostavan kaikkeen työllistymistä ja työllistettävyyttä tukevaan toimintaan. SOSTE ry:n 12.6.2017 julkaisemassa sosiaalibarometrissa on selkeästi esitetty, että työllistettävyyden ja työllistymisen parantaminen etenkin nuorten ja pitkäaikaistyöttömien keskuudessa vaatisi muun muassa panostamista palkkatuettuun työhön ja koulutukseen, mikä vastaisi työelämän tarpeisiin. SAKKI ry tukee tässäkin tapauksessa Sosiaalibarometrissa esitettäviä ehdotuksia, joiden mukaan työttömyyden hoitaminen vaatii asiakaslähtöistä työllistämispalvelua ja panostusta työelämän tarpeisiin vastaamiseen.

Liikkuvuusavustuksen saamisen edellytykset

SAKKI ry tukee täysin työttömille maksettavan liikkuvuusavustuksen laajentamista koskemaan myös osa-aikatyötä. Työn perässä liikkumisen edistäminen on tutkitusti yksi merkittävimpiä tapoja edistää yksilön työllistettävyyttä ja työllistymistä. SAKKI ry:n näkemyksen mukaan myös osa-aikainen työ parantaa ihmisen työelämäosallisuutta merkittävästi, sillä palkkatulojen ohella työssäolon merkittävä positiivinen tekijä on ihmisen voimaantumisen ja osallisuuden paraneminen. Myös esityksen ehdotus maksaa liikkuvuusavustusta rekrytointikoulutukseen osallistumisen tukemiseen sekä huoltovelvollisuuden ja pitkän työmatkan huomiointi liikkuvuusavustuksen määrässä on tervetullutta.

Esityksen taloudellisissa vaikutuksissa mainitaan hallituksen päättäneen liikkuvuusavustuksen tiedottamisen tehostaminen, joka mahdollisesti lisäisi liikkuvuusavustuksen käyttöastetta. SAKKI ry esittää, että työllistämispalvelujen tiedottamista tulisi ylipäätään parantaa, jotta työtön työnhakija on aina tietoinen tämän ulottuvilla olevista palveluista ja etuuksista. Tiedottamisen rooli on äärimmäisen tärkeä nykyisessä tilanteessa, jossa alueellisen työllisyyskokeilun myötä toimijoita työllisyyspalveluiden kentällä on TE-toimistojen lisäksi kokeilun piiriin kuuluvat kunnat. Lisää sekavuutta työttömän avustuksen hakijan kohdalla tuottaa se, että liikkuvuusavustuksen tarjoaa etuuden maksaja, eli Kela tai työttömyyskassa. Työllistämistä edistävien etuuksien ja palvelujen yhtenä tavoitteena on paitsi työllisyysasteen nosto, myös tämän myötä työttömyyden hoitoon menevien kustannusten pieneneminen.

Ammatillisen koulutuksen reformista johtuvia muutoksia

Hallituksen esityksessä mainittu tarve yhtenäistää opintojen päätoimisuuden määrittely opintotukilaissa ja työttömyysturvalaissa on tarpeen, jotta päätoimisuuden määrittelyyn ei ammatillisen koulutuksen reformin astuessa voimaan ole voimassa eriäviä tulkintoja tai tarpeetonta hallinnollista työtä asiaa määrittäville viranomaisille. Uusi laintulkinta opintojen päätoimisuudesta vastaisi myös riittävissä määrin nykyistä lainsäädäntöä opintojen päätoimisuudesta.

SAKKI ry kuitenkin huomauttaa, että jatkossakin aktivoivan työvoimapolitiikan ja työllistämisen edistämisen näkökulmasta tulee myös määrittää työvoimaviranomaiselle mahdollisuus myöntää oikeus opiskella työttömyyskorvauksella. Tämä tukisi yksilöitä, joilla ei ole työllistymisen edellytyksiä nykyisellä osaamisellaan ja jotka hyötyisivät opintojen suorittamisesta merkittävästi. Lisäksi työvoimahallinnon tulisi tiedottaa oppilaitoksia aktiivisemmin työttömyysetuudella tuetun omaehtoisen opiskeluoikeuden myöntämisen periaatteista ja hakukäytännöistä, jotta myös oppilaitoksissa osataan ohjata koulutukseen hakeutuvaa työtöntä hakemaan etuuksia oikea-aikaisesti. SAKKI ry tukee silti esityksen henkeä sen suhteen, että opintotuki on ensisijainen opintosososiaalinen etuus.

JASMINA KHABBAL
Puheenjohtaja
044 7530 581
jasmina.khabbal@sakkiry.fi

ANNA MÄKIPÄÄ
Pääsihteeri
050 3100 570
anna.makipaa@sakkiry.fi

Lisätietoja:

Samuli Maxenius, koulutuspoliittinen asiantuntija
044 7766 048, samuli.maxenius@sakkiry.fi